

Največji slovenski dnevnik
v Zedinjenih državah
Velja za vse leto ... \$3.50
Za pol leta \$2.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian daily
in the United States
Issued every day except Sundays
and Legal Holidays.
50,000 Readers

Telephone: CORTLANDT 4687.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

Telephone: 2876 CORTLANDT.

NO. 260. — ŠTEV. 260.

NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 5, 1918. — TOREK, 5. NOVEMBRA, 1918.

VOLUME XXVI. — LETNIK XXVI.

BESEDILO POGOJEV ZA PREMIRJE SPREJETIH OD AVSTRIJE

Pogoji avstrijskega premirja

Washington, D. C., 4. novembra. — Danes je državni department objavil pogoje premirja z Avstrijo. Pogoji so naslednji:

Vojaške klavzule.

1. — Neposredno prenehanje sovražnosti na kopnem, morju in v zraku.

2. — Popolna demobilizacija avstro-ogrskih armad ter neposredno umaknenje vseh avstro-ogrskih sil, ki operirajo na fronti od Severnega morja pa do Švice.

V notranjosti avstro-ogrškega ozemlja, v omejitvi kot določeno po členu 3. spodaj, naj se vzdrži kot organizirano vojaško silo armado, skraćeno na predvojni obseg.

Polovico divizijske, zborne in armadne artilerije ter opreme naj se zbere na točkah, katere bodo označili zavezniški ter Združene države Amerike za vročitev v njih roke, pričeni z vsem takim materijalom, kot obstaja v ozemljih, katera morajo izprazniti avstro-ogrške sile.

3. — Izpraznenje vseh ozemelj, zasedenih od Avstro-Ogrske od pričetka vojne naprej. Umaknenje v takih do- bah kot jih bo določil vrhovni poveljnik zavezniških sil na vsaki fronti avstro-ogrskih armad za črto, določeno naslednje. — Od Pic Umbrail do severno od Stelvio bo sledila črta vrhovom Retijskih Alp do izvirov Adije in Eisacha ter šla od tam preko gor Reschen in Brenner ter višin pri Oetz in Zoaller. Črta se obrne nato proti jugu, gre preko gore Toblach ter preide v sedanje mejo Karnijskih Alp. Sledi tej meji do gore Trbiža in nato razvodju Julijskih Alp preko Predila, Mangarta in Triglava ter vodni črti Podbrdo, Podlanšica (?) in Idrija. Od te točke se obrne črta južno-iztočno proti Snežniku ter gre navzdol proti o- bali na način, da vključuje Kastav, Matulje in Volovsko v ozemlje, katero se mora izprazniti.

Sledila bo črta tudi administrativnim mejam sedanje province Dalmacije, vključno proti severu Lisarice in Triviana in proti jugu ozemlje, omejeno od črte Cape Blanca do vrhov razvodja proti iztoku ter bo vključevala v iz- praznjeno ozemlje vse doline in vodne toke, ki tečejo proti Šibeniku kot Cicola, Krka, Butišnica in njeni dotoki. Vključevala bo tudi vse otoke na severu in zapadu od Dal- macije od Premude, Selve, Uba, Page in Puntadure proti severu do Mljeta in na jugu vključno Sv. Andrije, Visa, Hvara, Korčule in Lastova, izvzemši otoke Bua, Šolte in Brača. Vse ozemlje, izpraznjeno na ta način, bodo zasedle sile zveznikov ter Združenih držav Amerike.

Vse železnice in vojaško opremo vsake vrste vključno premost, ki spada v to ozemlje, naj se pusti na mestu ter izroči zaveznikom, soglasno s posebnimi povelji, katero bo izdal vrhovni poveljnik zdru- ženih sil na različnih točkah. Čete sovražnika ne smejo v ozemljih, katera se mora izprazniti, vprijeti nikakih novih razdejanj, plenjenj ali rekvizicij.

4. — Zavezniški naj imajo pravico prostega gibanja po vseh cestah, železnicah in vodnih poteh v avstro-ogrskem ozemlju ter pravico uporabe potrebnih avstrijskih in ogrskih transportacijskih sredstev. Armade združenih sil naj zasedejo take strateške točke v Avstro-Ogrski ob časih kot se jim zdi primerno, da bodo v stanu voditi vojaške operacije ali vzdržati red.

Imeti morajo pravico rekvizicije proti plačilu za čete zavezni- škkih sil, kjerkoli se slednje nahajajo.

5. — Popolno izpraznenje vseh nemških čet v teku petnajstih dni ne le v italijanske in balkanske fronte, temveč s celga avstro- ogrskega ozemlja.

Interniranje vseh nemških čet, ki niso zapustile Avstro-Ogrske v označenem času.

6. — Administracijo izpraznjenih ozemlj Avstro-Ogrske se bo poverilo krajevnim oblastim pod kontrolo zaveznikov ter zavezni- škkih okupacijskih armad.

7. — Neposredna predaja brez medsebojnosti (recipročnosti) vseh zavezniških vojnih jettikov in notranjih podanikov civilnega prebivalstva, odstranjenega z njega domovja soglasno s pogoji, ka- tere bo določil vrhovni poveljnik zavezniških sil na različnih fron- tah. Za bolne in ranjene, katerih se ne more odstraniti iz izpraznje- nega ozemlja, bodo skrbeli avstro-ogrski strežniki, katere se bo pu- stilo na mesto s potrebnim zdravniškim materijalom.

Mornariški pogoji.

1. — Neposredno prenehanje vseh sovražnosti na morju. Ko- nečne informacije je treba dati glede postojank in gibanj vseh av- stro-ogrskih ladij.

Neutrálne je treba objaviti, da se daje prostost navigacije v vseh nevtrálnih vodah bojnim in trgovskim brodom zveznikov ter združenih sil, po razveljavitvi vseh vprašanj nevtrálnosti.

2. — Predaja v roke zveznikov in Združenih držav petnajstih avstro-ogrskih podmorskih čolnov, katere se je dovršilo med leti 1910 in 1918 ter vseh nemških podmorskih čolnov, ki se nahajajo sedaj ali ki bodo pozneje prišli v avstro-ogrsko teritorialno vode. Vse druge avstro-ogrške podmorske čolne naj se odplača ter popol- noma razoroži, nakar naj ostanejo pod nadzorstvom zveznikov in Združenih držav.

3. — Predaja v roke zveznikov in Združenih držav z njih po- polno opremo in orožjem treh bojnih ladij, treh lahkih križark, deve-

Poljska armada

Vlada Združenih držav je prizna- la poljsko armado kot pristo za- vezniško armado.

Washington, D. C., 4. novem- bra. — Vlada Združenih držav je priznala danes poljsko armado, ki se nahaja pod politično avtoriteto poljskega narodnega sveta, kot av- tonomno in so-vojskujočo se silo. To je sporočil danes državni taj- nik Lansing v nekem pismu na Romana Dmowski-ja, predsednika poljskega narodnega sveta, ki se nahaja sedaj v Washingtonu.

Akeja ameriške vlade je slična oni, katero so pred kratkim vpi- zorile Anglija, Francija in Itali- ja. Ena poljska armada se bori sedaj na zapadni fronti z zavezni- škimi armadami pod poveljstvom generala Josipa Haller-ja. Velik del te poljske sile se je rekruti- ralo v Združenih državah pod vod- stvom Ignacija Jana Paderew- ski-ja.

Pismo državnega tajnika Lan- singa na Romana Dmowski-ja ima naslednjo vsebino:

— Čast imam potrditi sprejem vaših pism z dne 18. oktobra in 25. oktobra v katerih se prosi vla- do Združenih držav, naj se pridru- žijo vladam Francije in Anglije v priznanju poljske armade pod vr- hovno politično avtoriteto polj- skega narodnega sveta kot avto- nomne, zavezniške in so-vojsku- joče se armade.

V odgovor vas informiram, da je vlada Združenih držav opazila navdušenje in ustrajnost, s katero je poljski narodni svet zasledo- val naloge zbiranja svojih roj- kov v najvišjem vojaškem napo- ru, da opusti Poljsko iz rok se- danjih zatiralec.

Stališče te vlade z ozirom na poljsko stvar in poljski narod je komaj mogoče bolj jasno defi- niti kot je storil to predsednik v svojem nagovoru pred Kongre- som dne 8. januarja 1918.

— Ker goji globoke simpatije do poljskega naroda ter se ozira z za- dovoljstvom na napredek poljske stvari, čuti ta vlada čustvo prist- nega zadovoljstva, da je v stanu zadostiti vaši prošnji ter priznati poljsko armado, pod najvišjo po- litično avtoriteto poljskega narod- nega sveta, kot avtonomno in so- vojskujočo se armado.

tih rušilev, dvanajstih torpednih čolnov, enega polagalca min, šest- stih monitorjev na Donavi, katere se bo pridelo zaveznikom in Združenim državam. Vse druge bojne ladije, vključno ladije na re- kah, naj se koncentriira v avstro-ogrskih mornariških bazah, katere bodo določili zavezniški in Združene države, nakar naj se jih odpla- ča, popolnoma razoroži ter stavi pod nadzorstvo zveznikov in Zdru- ženih držav Amerike.

4. — Prostost parobrodstva za vse bojne in trgovske ladije za- veznikov in združenih sil naj se da v Jadranskem morju in po reki Donavi in nje dotokih v teritorialnih vodah in teritorijih Avstro- Ogrske.

Zavezniški in združene sile naj imajo pravico očistiti vsa min- ska polja in ovire in pozicije teh je treba označiti.

V namenu, da se zagotovi prostost navigacije po Donavi naj se da zaveznikom in Združenim državam Amerike polnomoč, da zase- dejo ali razorožijo vse utrdbe ali obrambne postojanke.

5. — Obstoječe blokadne razmere, uveljavljene od zveznikov in združenih sil, naj ostanejo neizpremenjene in vse avstro-ogrške trgovske ladije, katere se najde na morju ostanejo že naprej izpo- stavljene zajetju, razven izjem, katere bo napravila komisija, ime- novana od zveznikov ter Združenih držav Amerike.

6. — Vsa mornariška letala naj se konec tira in zbere v av- stro-ogrskih postojankah, katere bodo določili zavezniški in Zdr- žave Amerike.

7. — Izpraznenje vseh italijanskih obali ter vseh pristanišč, zasedenih od Avstro-Ogrske izven njenega narodnega ozemlja ter opustitev vseh ladij, mornariškega materijala, opreme ter vsako- vrstnega materijala za navigacijo v notranjem.

8. — Zasedenje od strani zveznikov ter Združenih držav Ame- rike vsega ozemlja in morskih utrdb ter otokov, ki tvorijo obrambe- ljadelnice in arzenala v Pulju.

9. — Vrne naj se vse trgovske ladije, katere drži Avstro-Ogr- ska in ki pripadajo zaveznikom in združenim silam.

10. — Pred izpraznjenjem, predajo ali vrnjenjem se ne dovoli ni- kakakega razdejanja ladij ali materijala.

11. — Vse mornariške in trgovsko-mornariške jettike zavezni- kov in združenih sil v avstro-ogrskih rokah naj se vrne brez reci- pročnosti.

Čestitke predsednika.

Washington, D. C., 4. nov. — Predsednik Wilson je poslal da- nes italijanskemu kralju nasled- njo brzojavko:

— Ali mi je dovoljeno reči, ka- ko globoko in odkrito se narod Združenih držav veseli, da je o- zemlje Italije oproščeno sovra- žnosti? V imenu naroda pošiljam vašemu veličanstvu in veljemu italijanskemu narodu najbolj nav- dušene čestitke.

Woodrow Wilson.

IZ GALICIJE.

Ukrajinske čete so zavzele Pre- misl in Lvov v Galiciji. — Poma- gale so jim nemške in avstr. čete.

Amsterdam, Holandsko, 4. nov. — Varšavski listi poročajo, da so iz- bruhile sovražnosti med poljski- mi in ukrajinskimi četami. S pod- poro nemških in avstrijskih pol- kov so zavzele ukrajinske čete 1. novembra Lvov in Premisl.

Ukrajinski narodni svet je pre- vzelo kontrolo administracije nad iztočnim delom Galicije.

Lvov je glavno mesto Galicije ter je prebivalstvo v enaki meri poljsko in ukrajinsko. Ukrajinci so vedno nasprotovali Poljakom v Galiciji.

Spor med Chile in Peru.

Buenos Aires, Argentina, 4. novembra. — Soglasno s poročili iz Iquique je peruvijski konzulat v tem mestu strogo zastražen s čilenskimi četami, ker se je bati sovražnih demonstracij Čilencev. Peruvijski konzul si je namreč prizadeval organizirati zahtevo, da se vrne njegovi deželi provin- ci Tacna in Arica.

Iz Santiaga se poroča, da bo čilenska vlada zahtevala odpo- klje peruvijskega konzula iz Iquique.

Poročila v časnikih kažejo, da je čilensko prebivalstvo zelo vzne- mirjeno vsled nenadne obnovitve starega obmejnega vprašanja med Chile in Peru.

Bojaki, naročajo se na "Glas Naroda", največji slovenski dnev- nik v Združenih državah.

Lahi v Trstu

Italjani so našli Trst v dokaj slabem stanju. — Povsod prevlada- jeta bolezen in lakota.

— Lakota, bolezen, pomanjka- nje življenjskih potrebščin, vse to so našli prvi Italjani, ki so se iz- krcali v Trstu. — soglasno z ofi- cijelnim kablagramom, katerega se je sprejelo v New Yorku iz Ita- lije.

V sporočilu se je glasilo nada- lje, da so Avstriji namenoma do- volili razširjenje bolezni.

Izvečki iz kablograma javlja- jo naslednje:

— Poročila poveljnika prvih italijanskih čet, ki so se izkrcali v Trstu, so samoposebi zgodovins- ki dokument, ki bo predstavljal neprestano obtožbo dosedanje av- strijske vlade.

Razmere med civilnim prebi- valstvom so bile in so še sedaj naravnost obupne. Na razpolago ni bilo nobene hrane, nikake oble- ke in povsod so prevladovala bole- zni, katerih niso skušale avstrij- ske oblasti ustaviti.

Italjani so privedli s seboj veli- ke zaloge živil, obleke in drugih potrebščin.

Izkrcanje italijanskih čet v Tr- stu se je pričelo dne 3. novembra ob peti uri zjutraj. Ob eni uri po- noči je odšlo brodoge torpednih čolnov iz Benetk, pred katerim je šlo veliko čistilev min, da izči- stijo pot v avstrijsko pristanišče.

Kmalu nato se je izkrcal bata- ljon mornariških vojakov, ki je kril poznejše izkrcavanje bersa- glierov. Medtem pa se je pokazalo kot na čaroben način na tisoče italijanskih zastav in zastavice iz oken in raz balkonov hiš po celem mestu, kar nudi zadosten dokaz, kako željno je prebivalstvo pri- čakovalo prihoda Italjanov.

Opoldne se je vspričo grmenja topov z bojnih ladij v pristani- šču dvignilo italijansko zastavo na municipalni palači ter na zvoni- ku cerkve sv. Justa.

Boji na Češkem

Čehi in Poljaki so pripravljali bo- riti se proti Nemčiji. — Češki pol- ki v boji v Nenaci.

Amsterdam, Nizozemsko, 4. no- vembra. — Češki polki korakajo proti nemško-avstrijskim četam na Češkem in poljske čete so pri- čele sovražnosti prot. ukrajin- skim četam, ki so s pomočjo nem- škkih oddelkov, zavzele v petek ga- liške glavne mesto Lvov.

Kakor se poroča z Dunaja, se pričakuje spopad med Čehi in Avstriji blizu Litoměřice, 32 milj. zapadno od Prage in pri Lipi, 41 milj. severovzhodno od Prage.

Češko Narodni Svet razoroži- je s pomočjo češkega vojaštva nemške, avstrijske in madžarske čete v čeških mestih po Češkem in Moravskem.

Čehi so zasedli več nemških mest.

Neko poročilo iz Prage pravi, da je nemški generalni konzul posetil voditelja Narodnega Sveta in naznanil, da Nemčija priznava neodvisnost češko-slovaške drža- ve. Rekel je tudi, da bo nemško vladlo zelo veselilo, ako češka vla- da pošlje svojega poslanika v Berlin.

Josip Seliger, ki je državno- zborni poslanec, je večeraj prevzel vodstvo nemške vlade na Češkem.

Ukrajinski Narodni Svet je pre- vzelo kontrolo nad Vzhodno Gali- cijo. Ukrajinsko in nemško vo- jaštvo je v petek 1. nov. prev- zelo lvovske javne urade, razoro- žilo vojaštvo drugih narodnosti ter se polastilo železnice, brzojava- rusko-poljske meje.

Izjava Lansinga

DRŽAVNI TAJNIK LANSING PRAVI V SVOJEM UGOTOVILU, DA JE ZAVEZNIŠKI VOJNI SVET V VERSAILLES EDIN V SVO- JIH SKLEPIH. — SPREJEM POGOJEV OD STRANI NEMČIJE BO HITRO KONČAL VOJNO.

Washington, D. C., 4. novembra. — Pogoje, na podlagi katerih lahko dobi Nemčija neposredno premirje, ter konča vojno, se je do- vršilo danes ter podpisalo v Parizu. Državni tajnik Lansing je obja- vil to dejstvo v kratkem ugovoru ter le dostavil, da se je dosegla polno diplomatično harmonijo med zastopniki zaveznikov in Ame- rike v Versailles.

Avtoritativno se lahko izjavi, da s'edijo pogoji, katerih se ni še objavilo, tesno onim, katerim se je udala Avstro-Ogrska ter šla s tem iz vojne, vsled česar je ostala Nemčija sama proti celemu svetu. Če se bo te pogoje sprejelo, pomeni to predajo ter neposredni konec vojne, vsled česar bodo lahko končne mirovne pogoje diktirali zmaga- lci.

V oficijelnih krogih se je danes zvečer domnevalo, da se bodo nahajali pogoji v rokah nemške vlade v manj kot štiriindvajsetih urah. Če se jih sprejme, se bo sprejelo v istem času tudi odgovor, ki bo odločil o vprašanju miru ali nadaljnega bojevanja. Ta nego- tovost je imela za posledico, da je predsednik Wilson odpovedal svo- je nameravane potovanje v New Jersey, kjer je hotel glasovati pri kongresnih volitvah.

Dasiravno se nahaja popolno besedilo tega zgodovinskega doku- menta šele na poti v Washington, se je njega vsebino že sporočilo ter jo je predsednik v polnem odobrili.

Državni tajnik je naslednje izjavil:

— Soglasno z oficijelnim poročilom, katero se je sprejelo danes zvečer, se je ravno prišlo do soglasja glede pogojev ter premirja za Nemčija ter podpisalo v Parizu od strani zastopnikov zaveznikov ter Združenih držav. Poročilo pravi nadalje, da se je doseglo popol- no diplomatično harmonijo z ozirom na pogoje.

Armadni častniki pravijo glede položaja na zapadni fronti, da mora Nemčija v vojaškem smislu sprejeti pogoje premirja ali se pa izpostaviti porazu njenih armad. Znamenja razpada nemških sil, ki stoje nasproti Francozom in Amerikancem, je bilo opaziti skozi zad- nje dva dni. Vervajenje nemško oficijelno poročilo priznava, da so Amerikanci prodrli skozi. Če se ta klin razširi, bodo razcepljene nem- ške armade v dve polovici na prav tako uspešen način kot se je raz- cepilo avstrijske armade v Italiji. Porazi se jih lahko nato ločeno.

Utis, da bo Nemčija sprejela pogoje premirja, je tukaj tako mo- can, da je neki washingtonski list takoj po ugotovili Lansinga iz- dal poseben zjajo z izjavo, da je vojna končana in se je Nemčija podala. Vest ni povzročila nobenega razburjenja.

Splošno se domneva, da bo dobila Nemčija pogoje za premirje preko Washingtona, ker se je tudi njene prošnje sprejelo po tej poti.

Iz Nemčije

NAČELNIKI NEMŠKIH STRANK SILIJO KAJZERJA, NAJ O- STANE NA PRESTOLU. — ON NAJ BO SIMBOL NEMŠKE EDINOSTI.

Amsterdam, Holandsko, 4. novembra. — Voditelji strank v nem- škem državnem zboru so pri zadnjih svojih razpravah določili, da ne obstaja nikaka potreba za odstop nemškega kajzerja — pravi ber- linski "Lokal-Anzeiger".

"Germania", organ centruma, je že objavila, da zahteva stran- ka pridržanje kajzerja na prestolu. Poroča se, da so zavzeli narodni liberalci stališče, da mora kajzer in hohenzollernska dinastija osta- ti kot simbol nemške edinstvi. Večina napredne stranke podpira na enak način kajzerja in za njegovo stvar se zavzemajo tudi kršćan- sko-socialni delavci.

Monakovski poročevalce berlinskega "Tageblatta" izjavlja, da zahtevajo tako meščanski kot socialno-demokratski listi na Ba- varskem odstop kajzerja.

Monakovski "Neueste Nachrichten", kojih kopijo se je dobilo semkaj, pravijo: — Celo dekret kajzerja, s katerim sprejema novo obliko vlade, ne more zopet ustanoviti nanovo zaupanja naroda v njega.

Narodno-liberalna avgsburška "Abend-Zeitung" zahteva, naj cesarske in vladne oblasti nujno pozovejo kajzerja, naj napravi "ne- izogibni korak".

Oficijelno se je objavilo v Berlinu, da se je vojaški kabinet kajzerja stavilo pod vojnega ministra.

Nemško časopisje daje izraza velikemu nemiru vsled boljše- ške nevarnosti v Nemčiji.

"Norddeutsche Allgemeine Zeitung" objavlja dolgo ugotovilo, tikajoče se boljševiske delavnosti, katero se pripisuje ruskemu posla- ništvu v Berlinu.

"Tageblatt" pravi, da se je po cestah Berlina delilo letake, ki so bili podpisani od "Komiteja delavcev in vojakov". List pravi, da je cilj teh letakov naščuvati vojake, naj se ne pokore vojaškim o- blastim.

Berlin list so objavili sporočilo maršala Hindenburga, v katerem se slednji zahvaljuje društvom in posameznikom za njih izraze za- upanja. Maršal izjavlja: — Naša čast, prostost in bodočnost so na tehnični. Nepremagljivi smo, če smo združeni.

Hindenburg pravi, da se bo Nemčija ustavljala vsem navalom, če se bo nemško armado zadostno podpiralo.

in telefona.

Toda ne samo Lvov, temveč tu- di Premisl, 50 milj bolj proti- zapadu, je v rokah ukrajinske in avstrijske armade, kateri povelju- je general Haus ter prodira proti Ravaynski in Zamošču južno od rusko-poljske meje.

Dr. Friderik Adler, ki je 21. oktobra 1916. vstrelil avstrijske- ga min. predsednika Stuerghka, je bil izpuščen iz ječe.

Vsaka oseba, ki je bila v ječi zaradi izdajalskega govora ali ve- leizdaje, ali upora, je bila izpu- ščena na svobodo.

Zadnji rodbine Montberthier

Spisal Jean Rameau. — Za "Glas Naroda" priredil J. T.

2

Nadaljevanje.)

— Hitro, hitro, takoj, — je rekla in si pogladila lase raz čelo. — Ana, dajte mi solčnik in rokavice, jaz grem takoj.

Tedaj so pa prišli posli, posloviti se od nje. Objela jih je, vse od prvega do zadnjega. Nekatere dekile so jokale. Perica ji je rekla celo, da se bo v najkrajšem času vse obrnilo na boljše. — Ali je kaj slutila? — Morda? — Na kmetih je vendarle tako težko ohraniti skrivnost zase. Toda Nina je bila ravnotako ponosna in pogumna kot njen oče. Hotela je do zadnjega trenutka ohraniti svoj sijaj.

— Ko bom zopet zdrava, se bom vrnila v Francijo, — je rekla služabnikom. — Potem boste zopet vsi v naši službi, kaj ne, oče? — Seveda, seveda, — je odvrnil grof odločno in zadal svoji hčerki roko.

Ko sta bila preko praga, se je Nina pokrižala in odšla preko dvorišča, kjer je služabnik že pripravljaj kočijo.

— Albert, — je rekla — počakajte me pri gozdu v bližini potoka. — Do tja bom šla peš.

— Dobro, gospodina.

Nina je odšla s svojim očetom po dolgi aleji, ki je vezala grad z vasio Montberthier-sous-Bouis. Kmalu ju je obdala senca kosatih bukev.

Govorila pa nista niti besede, kajti v srečih je bilo preveč bridkosti in ustrice so obema trepetale. Na desni je opazila Nina bukev, v katero je bila zarežala še kot otrok svoje ime. In nad svoje ime je vrezala ime svoje pokojne matere. Vsi ti spomini so tako zelo uplivali nanjo, da bi bila kmalo zajokala in se je stresla v nekem čudnem krcu.

Ko sta dospela do konea parka, je rekla:

— Nikar ne hodi naprej, oče. — Vidiš, utrujen si že. — Vsak dan ti bom pisala, dokler ne prideš k meni. — Pozdravljen!

Grof Montberthier je poljubil svojo hčer na oči, gledal za njo, kako je izginjala po nižajoči se cesti.

Ko se je vračal proti gradu, je bilo njegovo telo za spoznanje bolj sklonjeno. Medpotoma je poslušal petje lastov, ki so vedno bolj čebljale in obietovale stari grad.

Drugo poglavje.

Nina je dospela skozi zapuščeno ulico k cerkvi. V veži je poleknila, kajti tam je bilo grobišče Montberthierjev. Na grobu je bil ovenel venec. Položila ga je bila Nina že prejšnjo nedeljo, toda sedaj zanaprej ne bo nikogar, ki bi ovenčal grob s cveticami.

Dolgo, dolgo časa je molila sklenjenih rok in se slednjim priščno poslovila od vseh svojih pokojnih sorodnikov. Kje bosta pokopana ona in njen oče? — Kdo bo krasil grob zadnjih rodbine Montberthierjev? To je bilo najžalostnejše pri njenem slovesu. Misel, da ne bo mogla biti pokopana ob strani svojih ljubih jo je navdala z žalostjo.

Med kamenitimi ploščami je bilo nekoliko zemlje. Nina jo je vzela perše ter jo spravila v škatlo z namenom, da jo vzame s seboj v Alžir.

Zatem je odšla iz cerkve ter se odpravila proti gozdu, ki je obdajal grad.

O, dravje, kako silno ga je ljubila! Pod njim je vzrasla in je vedno, če je imela le količikaj časa, počivala v njegovi senci. — V mali vaši je imela le malo znanj. Njen oče se je zanimal za stare

skrinje, in podobe, njeni prijatelji so bili pa hrasti, breze in drevje.

Ker ni imela nikomur ničesar tožiti, ji je ugajala samota. Posebno pa od on nesreče, ko si je pokvarila nogo, ni več zahajala med ljudi in se je izogibala družbe. Z nikomur ni hotela občeati, kajti vedela je, da se vaški otroci posmehujejo njeni telesni napaki.

Vsled tega je postala Nina ubogo omahljivo bitje, ki se je najbolj počutilo v gozdu.

Tam se že vsaj ni nikdo norčeval iz nje.

Hodila je po gozdu, obujala spomine in jemala spomine seboj. Od najljubših hrastov je rezala skorje, od najljubših brez male vejice in vse skupaj spravljala v škatljo.

Tako je dospela do obronka. Solze so ji začele z vso silo vreti iz oči, ko je zaslzala ropotanje voza na grapavi cesti. V naglaji je nagrla še nekaj marjetic ter si jih zataknila v nedrje.

Bila je končala. Nahajala se je ob potoku, na mestu, kjer sta se dogovorila s kočijažem.

Omahovala je. Noge je niso hotele več nositi, in sree ji je hotelo počiti. Zdelo se ji je, da jo zadržuje to drevje in grmovje, da je noče izpustiti in da se zasaja trnje robide v njeno telo. Da, prepričana je bila, da bo prej umrla, predno bo odšla iz tega kraja.

Tedaj je opazila pred seboj grm jasmina, ki je tako dehtel, da jo je opajal. To je bil zadnji grm v Montberthierovem gozdu. Pri tem grmu se je končala njihova last.

Solnce je stalo visoko na nebu. Najmanj poldrugo uro je že minilo od onega časa, ko se je Nina poslovila od svojega očeta.

— Kmalu bosta tukaj Albert in gospa Dupin — je pomislila Nina ter si začela viti roke.

— Ali je sploh mogoče, da bo odpotovala? — Ali ne bo že enkrat za vselej konec teh strašnih sanj? — Do tega trenutka je vsemu kljubovala in še vedno upala.

Vsak dan posebej je mislila, da se bo zgodilo nekaj nepričakovane, nekaj velikega in neznanega. Toda kaj? Tega ni sama vedela, toda upala je. Mislila je, da bo naenkrat prišla vest o velikanski dedščini, o silni zapuščini, ki bo mahoma izpremenila situacijo. In s tem denarjem bo lahko plačati vse dolge. — Oh to zlato, to proketo zlato, po katerem izteguje vse svoje roke! — Ali ni nobenega sredstva več, s pomočjo katerega bi se vrnila v grad?

Gospodična Montberthier si je vila roke. Njena duša je zahrepenela po tem zlatu, katerega je prej tako zaničevala, vedoč, da jo zamore edinole zlatu rešiti.

Toda zakaj bi še mislila na te stvari. Padee Montberthierov je bil določen in odločen. Nikjer nobenega sredstva za rešitev, nikjer nobenega izhoda. Rešila bi se le na ta način, da bi se poročila z bogatom možem ki bi se zaljubil, ne v njo, pač pa v grad in plačala dolge.

Tudi grof je mislil na to. To bi bila edina rešitev. Toda kje bi dobil milijonarja, ki bi se zaljubil v šepasto dekletko? Nikdo ni še vprašal zanjo. Nihče ni ljubil — niti bogatin niti revež. Nebo se je zarotila proti nji — nebo ji ni bilo milostno.

Še vedno je padalo nanjo cvetje jasmina, na njena kolena, na njene noge. Toda drdranje voza je prihajalo vedno bliže.

Ko je slišala to ropotanje, je vzdrgotala. Ali je že odbila ura, ali prihaja vozni? Še par trenutkov je mislila, da je to drugi voz, toda ta prevara ni trajala dolgo časa.

Razločno je slišala peketanje dveh konj in govorjenje hišnice, gospe Dupin, ki jo je imela spremiti v Marsej. Slednjic je pa opazila Alberta, ki je sedel ponosno zvrnan na kozlu.

Nina je nato prebledela. Voz se je vstavil, služabnik, ki je bil opazil mlado gospodično je skočil na cesto ter odprl vrata.

Deklica je pa še vedno sedela pod jasminovim grmom.

— Gospodična, — je rekel služabnik. — Malo časa imamo. — Kmalu bo pol ene. Vlak odpelje pet minut pred dvema.

— Vstopite, gospodična Nina — je vzkliknila tudi gospa Dupin.

Oče bi bil zelo nevoljen, če bi zamudili vlak.

Nina je vstala ter začela lomiti veje v jasminovem grmu. Po-

polnoma nič se ni brigala za trnje, ki ji je trgalo obleko in jo praskalo po rokah. — Stopila je v voz.

Vse se ji je zavrtelo pred očmi, noge so ji klecale in mislila je, da ji je sree prenehalo utripati.

Od onega časa naprej ni več vedela, kaj se godi z njo. Čisto nič ni vedela, da se je kočija zopet zaprla in da so iskri konji začeli dirjati po cesti. Sedela je nepremično v kotu ter stiskala na prsi jasmينو evetje ter v njega opojnem duhu iskala tolažbo. Parkrat jo je ogovorila gospa Dupin, toda Nina ji ni dala nobenega odgovora.

Kočija je začela iti vkreber po ovinkih. La levice je bila pokrajina zastrta z modrikastim ozračjem, pokrajina, katero je zapuščala Nina za vedno.

— Pozdravljena domovina! — je zajecala, zaprla oči in začela vsesavati vonj jasmina.

In ko je zopet pogledala, je ležalo pred njo mesto, zavito v prah in dim.

— Gospodična Nina — jo je opozorila gospa Dupin — vrzite proč to cvetje. Prehud duh ima in gotovo vas bo bolela glava. Še zboleli boste na poti.

Nina je pa ni razumela. Njena lica so počivala na jasminovem cvetju, solze so ji vrele brez prestanka iz oči, hotela je zakričati in pobegniti, toda ni mogla.

Zatem je čuhila, da ji je hotel nekdo vzeti cvetje, pa se je brnila in ga še tesneje pritiskala na prsa.

Tedaj jo je pa navdalo nekaj čudnega. Pred očmi so se ji vrstile slike iz sanj, slike njene domačije. To je bil gozd, to je bil njen gozd.

Nina Montberthier se ni več ganila.

— Vstavite, Albert — je vzkliknila gospa Dupin preplašeno. — Gospodična je omedlela. Presneto cvetje! Če bomo zamudili vlak, ne bom jaz kriva, pač pa rože.

Po teh besedah je potegnila jasmnin iz Nininih otrplih in mrzlih rok ter ga vrgla na cesto.

(Dalje prihodnjič.)

Najvišji zakon

„Salus rei publicae suprema lex!“ — „Blagor domovine je najvišji zakon!“

Rimsko geslo.

Narodna dolžnost je prva dolžnost, njej se klanjajo vse druge, smo rekli. Toda iz tega sledi vprašanje: Kaj pa je narodna dolžnost?

In tu nam zopet odgovarja geslo starih Rimljanov: Blagor domovine je najvišji zakon!

Kaj pa je blagor domovine? — Blagor domovine je njena najvišja sreča, to je SVOBODA.

Torej svoboda domovine je najvišji zakon. Boj za to svobodo je naša prva dolžnost, njej se klanja jo vse druge.

Imeli smo majhno domovino; Imeli smo jo v enem dnevu in prevozili smo jo z vrha svoje najvišje gore.

Toda kakor je bila majhna, bila je lepa in bila je vredna naše

mafer! Tu je oni najvišji zakon,

ki ga narekuje najvišje čustvo ljubezni: dolžnost do domovine, to je narodna dolžnost. Sin, ki jo bo osvobodil suženjstva, bo osvobodil za vselej njo in svoj rod.

Toda ko smo pogledali okoli sebe, smo videli, da nismo sami. Milijoni so trpeti. In ko smo pogledali bližje, smo videli, da je naša domovina večja, mnogo večja, bogatejša, silnejša. Saj je nismo niti poznali! Mislili smo, da sega komaj do prvih gor, pa je segala tja do morja in daleč v one daljave, kjer vzhaja solnce. In tedaj smo spoznali: Čim večja domovina, tem večje dolžnosti! Še več smo spoznali: Čim večje dolžnosti, tem večje so naše sile!

Zato smo danes silnejši nego kdaj poprej. Kaj je bil naš narod, dokler se je delil med Kranjce, Štajerce, Korošce, Primorce? In kaj je bilo potem, ako smo rekli, da smo Slovenci?

Vedno smo imeli zavest slabosti, majhnosti, nezmožnosti. A kaj smo postali, ko smo se spoznali in smo se imenovali s pravim imenom? Postali smo silni, odločni, veliki.

Svet nas je zagledal in mi smo zagledali svet. V svoji domovini smo ga videli ter smo se zavedli, kaj nam je storiti.

Zavedli smo se svoje najvišje dolžnosti, najvišjega zakona, ki ga nam nalaga blagor domovine. In ne čutimo, da bi bilo to kaj težkega. Čutimo srečo, ki jo da izpolnjevanje dolžnosti, ono srečo, ki jo ima bojevnik, ko se bori za svetlo stvar, ono srečo, ki jo ima popotnik, ko vidi, da hodi po pravi cesti do cilja. To, kar so milijoni našega naroda spoznali za pravo, ni prazna beseda, to je večna resnica; le naravni zakon, ki ga nosimo podedovanega od pradedov v sebi more na mah osvoboditi milijone ljudi. Zdaj vemo dobro, kaj je ta naravni najvišji zakon: Blagor domovine, svoboda naše, SVOBODA JUGOSLAVIJE!

Čim večji ideal, tem večja sila in tem večji dolžnosti. Tega se je treba zavedati ter vsak dan se moramo vprašati, ali smo izpolnili dolžnosti, ki jih nam nalaga naš najvišji zakon. Naše sree nam bo odgovorilo, — kajti sree edino je sodnik, ki hvali dobro in graja slabo.

Varčevanje -- poglavitna naloga...

Voditelji naše velike republike in njim na čelu predsednik Wilson, so prišli do prepričanja, da zamore edino varčevanje v vseh stvareh, varčevanje do skrajnosti, privedi to deželo h končni zmagi.

In če bo zmagala Amerika, bo zmagal ves pošten svet nad krivico, nepoštenostjo in barbarstvom.

Vlada Združenih držav zahteva od nas, ki smo ostali tukaj, najmanj, kar more zahtevati.

Od nas zahteva, da moramo varčevati, in da imamo od tega varčevanja v prvi vrsti mi sami dobiček in šele v drugi vrsti vlada

S svojimi prihranki pomagamo vladi. Naši prihranki nam bodo dobrodošli v težjih časih kot so sedaj.

EVROPA JE IZČRPANA.

Dala je vse, kar je imela. Dala je vse, kar je morala dati.

Nam ni rečeno, da moramo, pač pa le, KAR MOREMO, čeravno v najvišji meri.

Nemci morda mislijo, da je ta kampanja za vojno-varčevalne znamke nekaj neumnega. Naj mislijo, to je njihova stvar. — V najkrajšem času bodo izprevideli, da bo ta armada ravno tako pripomogla h končni zmagi kot armada na bojiščih v Franciji.

Vaša patriotska dolžnost je v razmerju z denarjem, katerega zaslužite. Čimveč zaslužite, temveč morete in temveč morate vložiti v vojno-varčevalne znamke. NE POZABITE, da je vojakovo življenje odvisno od podpore ki mu jo dajejo ljudje doma. POMAGAJTE! Štedite in kupujte vojno-varčevalne znamke!

Sedaj lahko kupi

vsakdo

W. S. S.

za nizko ceno:

\$4.22

Ni dovolj razlagati, kaj so storili Nemci. To Nemcev čisto nič ne boli. — Oni se čisto nič ne brigajo, kaj vi mislite o njih. Pomagajte svoji vladi, da jih bo premagala. To je edina stvar, katero morajo Nemci vpoštevati. Če štedite in kupujete vojno-varčevalne znamke, sadenete Nemca na ono mesto, kjer je najbolj občutljiv.

MI SE NE BORIMO ZATO, DA BI IZGUBILI TO VOJNO. Toda ali ste že pomislili, kaj bi se zgodilo, če BI JO IZGUBILI?

Hitrost zmag je odvisna od tega, kako znaš varčevati in kako znam varčevati jaz ter podpirati vlado v finančnem osiru

Kupujte vojno-varčevalne znamke ter povsipejte ZMAGO! —

Ali izpolnjujete tako vestno svojo nalogo kot jo izpolnjujejo naši fantje na fronti?

Nekdo je rekel: Če bi se naši fanti tako dolgo vstavljali iti "over the top", kot se branijo nekateri ljudje kupovati vojno-varčevalne znamke in Liberty bonde, bi prišli pred vojno sodišče in bi bili ustreljeni valed strahopetnosti.

Pomisliti je treba, da bi tega denarja ne darovali vladi, pač pa samo posodili, ter bi ga lahko dobili nazaj, kadarkoli bi hoteli.

Leta 1923 bo vsaka

posamezna

W. S. S.

vredna:

\$5.00